การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดย การจัดการเรียนรู้แทกนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 104 คน จัดกลุ่มตามสภาพจริง จับฉลากเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มทดลองที่ 1 จัดการเรียนรู้แกคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ กลุ่มทดลองที่ 2 จัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 20 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ ต่อสังคม แผนการจัดการเรียนรู้แทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ และแผนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนร่วมแบบหลายตัวแปร (MANCOVA) โดยใช้คะแนนสอบปลายปีที่ผ่านมาเป็น ตัวแปรร่วม

ผลการวิจัยพบว่า

- 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัด การเรียนรู้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวน การกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

The purpose of this research was to compare the learning achievement in Social Studies, Religions, and Culture, and social responsibility of Mathayomsuksa 2 students taught by Six Thinking Hats and Group Process. The sample group consisted of 104 Mathayomsuksa 2 students in Ayutthayawittayalai School, studying in the 2nd semester of the academic year 2006. The two experimental groups were intact groups. The first experimental group was taught by Six Thinking Hats while the second one was taught by Group Process. The duration of the experiment was 20 hours. The research instruments included a learning achievement test, a social responsibility test, teaching plans using Six Thinking Hats, and teaching plans using Group Process. Statistical analysis was performed in terms of multiple analysis of covariance (MANCOVA) using the students' grades of the previous academic year as a covariant.

The research results revealed the following:

- 1. The achievement in Social Studies, Religions and Culture of Mathayomsuksa 2 students taught by Six Thinking Hats was higher than that of the students taught by Group Process with a statistically significant level of .05
- 2. The social responsibility of Mathayomsuksa 2 students taught by Six Thinking Hats was higher than that of the students taught by Group Process with a statistically significant level of .05